

Lorette Verment vult de duurzame kachel voor de radiatoren met pellets. FOTO SIESE VEENSTRA

Warmwatervat op de groei

FRITS POELMAN

STEDUM Er wordt veel gesproken over energieneutraal maken van huizen, misschien nog het meest in het aardbevingsgebied. Urgenda laat in Stedum zien dat het echt kan. Voor nog geen 30.000 euro.

Het huis heeft vier slaapkamers, stamt uit het eind van de negentiende eeuw, meet zo'n 160 vierkante meter en is sinds deze week energieneutraal. Lorette Verment woont samen met Owen Keijser en hun drie kinderen in de vrijstaande, enkelsteens dorpswoning bij de kerk in Stedum.

Ze hebben hun huis de afgelopen weken laten transformeren in een voorbeeldhuis voor de landelijke organisatie voor duurzaamheid en innovatie Urgenda. Voor nog geen 30.000 euro is het energieneutraal gemaakt.

„We bewijzen hiermee dat dit echt bereikbaar is voor een standaard woning op het platteland”, zegt directeur Marjan Minnesma van Urgenda. Volgens haar wil Urgenda geen rol bij de verduurzaming van het aardbevingsgebied. „Er lopen in Groningen al genoeg partijen rond. Wij zijn meer van de snelle actie. We willen gewoon laten zien dat je mensen met relatief weinig middelen perspectief kunt geven door niet alleen scheuren te dichten, maar ook een

comfortabele woning zonder energierekening en gas te geven. Wat dat betreft is het aardbevingsgebied natuurlijk heel symbolisch.”

Via via kwam Urgenda in contact met het gezin in Stedum. „We hebben de mooiste huizen bekeken, maar hun woning is representatief voor een gemiddeld gezin in het gebied”, aldus Minnesma. Om het energieneutraal te maken, koos Urgenda niet voor het inpakken met nieuwe gevels en daken.

„Die methode is ons te duur. Alleen als het nodig is, vervangen we enkel glas en koudebruggen. In Stedum hebben we een mix van maatregelen uitgevoerd met een lucht-warmtepomp, infraroodpanelen, twaalf zonnepanelen voor energie en warm water, met een klein elektrisch geisertje voor als dat niet genoeg is. Een pelletkachel verwarmt de radiatoren. Die kachels zijn tegenwoordig 95 procent efficiënt en hebben nauwelijks uitstoot, al zouden we ze in stedelijk gebied minder propageren.”

Urgenda gaat ervan uit dat de investering niet meer mag kosten dan de oude energierekening voor vijftien jaar. „De gemiddelde uitgave aan energie is in die periode 35.000 euro. Daarvoor kun je een huis energieneutraal maken. In Stedum kon het dus nog goedkoper. En als je veel huizen tegelijk aanpakt, kan er misschien nog wel 5000 euro af.”

Minnesma, die volgens dagblad *Trouw* een paar jaar de duurzaamste Nederlander was, wil dat Nederland binnen twintig jaar van fossiele brandstoffen af is, dus ook geen gas meer gebruikt. „We moeten veel sneller stoppen met het boren naar gas en het zoeken naar gasalternatieven. Met dit huis willen we Groningers een hart onder de riem steken.”

In Stedum zijn de bouwers net de deur uit en heeft Verment nog weinig praktijkervaringen. „Maar de nul staat al wel op de meter. Verder zijn vooral heel veel kabels door het huis getrokken voor allerlei elektrische en technische dingen, kastjes en meetsystemen. De zonnepanelen zitten aan de achterkant, buiten het beschermde dorpsgezicht. De gas-kookplaat is vervangen door inductie en we hebben een warmwatervat van 300 liter. Op de groei. De kinderen kunnen straks lang douchen.”

Wandelen

Marjan Minnesma loopt namens Urgenda de hele maand november van Utrecht naar de klimaatop in Parijs om aandacht te vragen voor haar standpunten. „Liefst was ik in Groningen begonnen, maar dan duurde de wandeling net te lang.” Urgenda houdt morgen en donderdag een regiotoer door Groningen en brengt dan ook een bezoek aan Stedum.